

عکس: اکوایران

«ایران» از طرح‌های توانمندسازی زنان سرپرست خانوار دو نهاد حمایتی کشور گزارش می‌دهد

فرصت‌سوزی در موازی کاری‌ها

گزارش

سمیه افشین‌فر

خبرنگار

۴۴

درصد

بیش از ۴۴ درصد زنان سرپرست خانوار مستمري دریافت می‌کنند

به ابعاد معیشتی و اشتغال زنان سرپرست خانوار» به‌عنوان یکی از محورهای ۱۴ گانه این ماده مورد تأکید واقع شد. در سال ۱۳۹۳ «برنامه ملی توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» با مدیریت و هماهنگ‌سازی معاونت امور زنان و خانواده و با مشارکت دستگاه‌های اصلی متولی در موضوع زنان سرپرست خانوار همچون سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی (ره) به صورت پایلوت در شهرستان ری به اجرا درآمد. در فرایند تدوین برنامه ششم، موضوع زنان سرپرست خانوار با محوریت موضوع: یک پیشنهاد ملی شدن طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و دوم تقسیم کار دستگاهی برنامه کاهش آسیب‌های اجتماعی شورای اجتماعی کشور، در قالب بند «ت» ماده ۸۰ به تصویب رسید. نکته جالب اینجاست که از هر دو خانوار زن سرپرست یک خانوار تحت پوشش نهادهایی حمایتی است. کمیته امداد بالاترین سهم را در حمایت از زنان سرپرست خانوار دارد و بیشترین حمایت همان پرداخت مستمری است و بیش از ۴۴ درصد خانوار زنان سرپرست مستمری دریافت می‌کنند.

هر چند یکی از حوزه‌های مورد توجه جدی دولت سیزدهم توجه جدی به حوزه زنان و خانواده است و در این دولت و غیردولتی مراجعه می‌کنند حمایت‌های دولتی است.

وی در پاسخ به این سؤال که چرا برخی از زنان برای چنین شرایطی آماده نیستند، افزود: برای هر کسی ممکن است موضوع فوت، از کارافتادگی یا جدایی اتفاق بیفتد که اصلاً کوچک و کم اهمیت نیست و قطعاً همه خانواده‌ها را با بحران‌های گسترده رویه رو می‌کند. این که چرا یک خانواده نیازمند حمایت می‌شود به این دلیل است که این خانواده از قبل آموزش‌های لازم را ندیده و برای تجربه

بی‌شماری در این حوزه به چشم می‌خورد. نگاهی به برنامه‌های توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در دو نهاد اصلی متولی آنها سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) کرده‌ایم با این توضیح که فقدان برنامه‌ای جامع و هماهنگ در زمینه توانمندسازی در این دو نهاد متولی زنان سرپرست خانوار به چشم می‌خورد و همین مسأله باعث شده هر کدام از این نهادهای راه خود را بروند یا کارهایی هم‌راستا با هم را انجام دهند.

زنان سرپرست خانوار بافلاصه پذیرش می‌شوند

«ترجیح اسعدی» مدیرکل دفتر توانمندسازی خانواده و زنان سازمان بهزیستی کشور در گفت‌وگو با «ایران» درباره برنامه‌های توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، گفت: توانمندسازی زنان، عبارت است از فرایندی که از طریق آن، زنان به دانش، مهارت‌ها و منابع دسترسی پیدا کرده و آنها را قادر می‌سازد تا کنترل مثبتی بر زندگی خود داشته و بتوانند کیفیت و سبک زندگی خود را بهبود بخشند. به تعبیر دیگر، توانمندسازی زنان نیز همچون مفهوم کلی توانمندسازی، به معنای مقابله با وضعیت بی‌قدرتی زنان است. این مفهوم به تدارک و تسلط بیشتر بر منابع و کسب منافع برای زنان اطلاق می‌شود.

اسعدی، خاطرنشان کرد:

دفتر توانمندسازی خانواده و زنان معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور با رویکردی جامع و علمی، به تمامی ابعاد توانمندسازی زنان سرپرست خانوار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و جسمی توجه کرده و برنامه‌ها و اقدامات مؤثری را طراحی و به‌مورد اجرا گذاشته است. مدیرکل دفتر توانمندسازی خانواده و زنان سازمان بهزیستی کشور درباره زنان سرپرست خانوار، گفت: برنامه آماده‌سازی شغلی مبتنی بر آموزش‌های کاربردی در زمینه ارتقای دانش و مهارت‌های کارآفرینی، کسب و کار و مهارت‌های شغلی است. بر این اساس آن دسته از خدمت‌گیرندگان که شرایط اشتغال را دارا هستند، طی مدت زمان محدود در آموزش‌های لازم بهره‌مند شده و آماده حضور در بازار کار می‌شوند.

مدیرکل دفتر توانمندسازی خانواده و زنان سازمان بهزیستی کشور، علاوه بر ارتقای مهارت‌های اجتماعی خدمت‌گیرندگان در کسب و کار، راه‌اندازی یک کسب و کار موفق ضروری است. پس از این مرحله، خدمت‌گیرندگان به‌وسیله یک به‌کارگیری و توسعه یک کسب و کار اثربخش و پایدار و افزایش سطح توانمندی خدمت‌گیرندگان، به منظور تأمین سرمایه کار در

سرمایه کار در

برش

زنان سرپرست خانوار اصلی‌ترین جامعه هدف کمیته امداد

مرتضی فیروزآبادی معاون اشتغال و خودکفایی کمیته امداد امام خمینی (ره) در گفت‌وگو با «ایران» با بیان اینکه بیشتر افراد تحت پوشش کمیته امداد را زنان سرپرست خانوار تشکیل می‌دهند، گفت: حدود یک میلیون و ۲۵۰ هزار نفر زنان سرپرست خانوار هستند، بنابراین بخش مهمی از خدمات کمیته امداد حضرت امام مخصوص در حوزه اشتغال به زنان سرپرست خانوار مربوط است.

وی افزود: تا این لحظه یعنی در پایان ۱۰ ماهه سال ۱۴۰۱ مجموعاً ۳۳۱ هزار فرصت شغلی در کشور ایجاد شده است که از این تعداد فرصت شغلی، نزدیک به ۱۰۶ هزار نفر از زنان سرپرست خانوار از این فرصت‌های شغلی ایجاد شده استفاده کرده‌اند. معاون اشتغال و خودکفایی کمیته امداد امام خمینی (ره) در ادامه گفت: مجموعاً از ابتدای سال تا پایان بهمن ماه ۱۹ هزار و ۲۷۸ میلیارد تومان منابع مصرف شده که ۶ هزار و ۱۳۸ میلیارد تومان به عبارت دیگر یک‌سوم از منابع کمیته امداد مربوط به زنان سرپرست خانوار بوده و این افراد از خدمات مختلفی استفاده کرده‌اند. البته خدماتی که زنان سرپرست خانوار تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) می‌گیرند همانند سایر افراد تحت پوشش است ولی بحث کارایی برای این زنان یکی از مهمترین اقدامات ماست که کمک می‌کنیم تا این افراد وارد چرخه کار شوند و نگاه ویژه‌ای به بحث اشتغالی برای زنان سرپرست خانوار را داریم که با اعطای تسهیلات این افراد وارد بازار کار می‌شوند. طبیعتاً برای گرفتن این تسهیلات زنان سرپرست خانوار تحت پوشش باید گواهی‌نامه‌ها و مدارک حرفه‌ای لازم را داشته باشند و بر چرخه اخذ تسهیلات و اجرای تسهیلات و بعد از آن هم بر تداوم طرح آنها از طرف کمیته امداد نظارت‌های مختلفی و در تمام سطوح صورت می‌گیرد تا اگر خدای ناکرده شاهد انحراف تسهیلات از طرح اولیه باشیم یا تفاهمی که با بانک‌های عامل کرده‌ایم تسهیلات تبدیل به دین حال می‌شود و فرد باید با نرخ‌های مصوب بانکی آن تسهیلات را پرداخت نماید.

فیروزآبادی افزود: یک طرح دیگر در زمینه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در کمیته امداد امام (ره) طرح‌های راهبری است که زنان سرپرست خانوار می‌توانند از طرح‌های راهبری ما استفاده کنند. در این طرح‌ها افرادی هستند که به عنوان کارآفرینان حرفه‌ای به مجربان طرح‌های خوداشتغالی تا تأمین مواد اولیه تا فروش محصولات کمک می‌کنند. از این گذشته طرح‌های دانش بنیان و طرح‌هایی از این دست هم جزو خدمات حوزه اشتغال برای زنان سرپرست خانوار است که می‌توانند از آنها استفاده نمایند.

معاون اشتغال و خودکفایی کمیته امداد امام خمینی (ره) به مسأله تسهیل ضمانت به عنوان مه‌زیرین خدمت این نهاد به زنان سرپرست خانوار اشاره کرد و گفت: خدمت خاصی که کمیته امداد به زنان سرپرست خانوار اعطا و کمک می‌کند تا اندکی مشکلات آنها مرتفع شود مسأله تسهیل ضمانت است. تاکنون نزدیک به سه هزار و ۷۰۰ نفر از زنان سرپرست خانوار از این خدمت استفاده کرده‌اند. زنان سرپرست خانواری که تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) واقع در تأمین ضامن دچار مشکل هستند با سازگاری‌هایی که از قبل بوده سعی کردیم تا ضمانت آنها نزد بانک‌ها آسان شود. البته امیدواریم با صندوق ضمانت که تاکنون اقدامات حقوقی آن انجام شده است و بزودی نهایی خواهد شد موفق شویم تا این خدمت را نسبت به گذشته توسعه دهیم ان شاءالله اگر صندوق تأسیس شود اعتبار و پشتوانه بیشتری خواهد داشت و از افراد نیازمند بیشتری حمایت خواهد شد.

خودیار، به عنوان یک مدل مرجع نوین و پیشرو در کشور در حال اجرا است.

وی، ادامه داد: همچنین صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون، تسهیلات اشتغال خرد زنان سرپرست خانوار دهک‌های ۱ تا ۵ درآمدی تا سقف یک میلیارد ریال بدون نیاز به معرفی ضامن غیر به بانک‌های عامل را ضمانت می‌کند.

اختیار آنها قرار داده می‌شود. اسعدی، تصریح کرد: به منظور رفع مشکل وثیقه و ضامن زنان سرپرست خانوار، این دفتر برنامه تأمین مالی خدمات سرمایه‌گذاری تعاون را اجرا می‌کند. این طرح با رویکرد توانمندسازی گروهی و فردی زنان و جوانان کم‌درآمد از طریق بهبود معیشت، ارتقای سرمایه اجتماعی و بانک‌پذیر کردن بدون وثیقه و ضامن متعارف در قالب گروه‌های

نگاهی به برنامه‌های توانمندسازی

زنان سرپرست خانوار در دو نهاد اصلی متولی آنها نشان می‌دهد که فقدان برنامه‌ای جامع و هماهنگ در این زمینه وجود دارد و باعث شده گاهی هر کدام از نهادها کارهایی هم‌راستا با هم انجام دهند

زنان سرپرست خانوار، خاطرنشان کرد: به منظور کمک به تأمین مسکن مناسب برای مددجویان مستاجر تحت پوشش، میلیی سرانه همان ۲۴ میلیون تومان است. وی همچنین درباره پرداخت وام بلاعوض به عنوان سرمایه شغلی به زنان سرپرست خانوار، گفت: برنامه آماده‌سازی شغلی مبتنی بر آموزش‌های کاربردی در زمینه ارتقای دانش و مهارت‌های کارآفرینی، کسب و کار و مهارت‌های شغلی است. بر این اساس آن دسته از خدمت‌گیرندگان که شرایط اشتغال را دارا هستند، طی مدت زمان محدود در آموزش‌های لازم بهره‌مند شده و آماده حضور در بازار کار می‌شوند.

مدیرکل دفتر توانمندسازی خانواده و زنان سازمان بهزیستی کشور، علاوه بر ارتقای مهارت‌های اجتماعی خدمت‌گیرندگان در کسب و کار، راه‌اندازی یک کسب و کار موفق ضروری است. پس از این مرحله، خدمت‌گیرندگان به‌وسیله یک به‌کارگیری و توسعه یک کسب و کار اثربخش و پایدار و افزایش سطح توانمندی خدمت‌گیرندگان، به منظور تأمین سرمایه کار در

برمی‌گردد و این که باید ابتدا تعریف خود از توانمندسازی را مشخص نماییم. این که چرا سازمان‌های حمایتی یا سواران مشابه را دارد که موضوع به واقعی برسانند هم واضح و روشن است. چرا به‌سما اشما کریک فرزند داشته باشید که خودتان تربیت‌اش کرده‌اید و آموزش هم دیده است، آیا می‌توانید به راحتی برای او شغلی مناسب پیدا کنید، قطعاً خیر. حالا بهزیستی یا کمیته امداد با این توانایی و پتانسیل اگر بخواهند این کار را انجام دهند آن هم با افرادی که بعضاً از نظر تحصیلی و مهارتی در رده‌های پایین هستند، فرایند دشواری را باید پشت سر بگذارند. شما در نظر بگیرید زنی که مهارت‌های قابل برنامه‌ریزی کسب نموده و احتمالاً در سنی دچار بحران شده که شاید خیلی شرایط و توان آموزش را نیز به دلایل مختلف نداشته باشد و از طرف دیگر باید وارد بازار کار راقبتی نیز شود، بدین ترتیب چقدر امکان موفقیت دارد؟ البته که برنامه‌های توانمندسازی روی ایجاد مختلفی تأثیرگذار هستند و باید موفقیتی با عدم موفقیتی آن را با یک یا چند شاخص نستجمیم.

موضوع حائز اهمیت این است که نباید کلاً یک یا دو نهاد حمایتی را

افزایش میزان توان یا توانمندی برای همه افراد و همه گروه‌های سنی و جنسی در جامعه دارای اهمیت است و به زندگی بهتر و با کیفیت‌تر همه افراد کمک می‌کند اما این با کیفیت‌تر شدن زندگی در افراد مختلف به شیوه‌های گوناگونی تعریف می‌شود، برای یکی در دسترسی به منابع مالی و برای دیگری در ایجاد روابط بهتر با جامعه و محیط زندگی معنا می‌شود. بر این اساس، توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در دستور کار دولت‌مردان قرار می‌گیرد و بر مبنای آن برنامه‌ریزی‌هایی انجام می‌شود. دکتر معصومه توکلی کارشناس فعال حوزه زنان در گفت‌وگو با «ایران» توانمندسازی را برای همه افراد لازم و ضروری دانست و گفت: این که چرا موضوعاتی مثل توانمندسازی زنان در جوامع اهمیت پیدا می‌کند به این دلیل است که در همه جوامع وقتی حادثه‌ای اتفاق می‌افتد، زنان و کودکان باید خدمات ویژه‌ای دریافت نمایند برای همین موضوع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار هم از اهمیت برخوردار است. مرد، سرپرست خانواده محسوب می‌شود و وقتی مرد خانواده به هر دلیلی حضور ندارد، خانواده را با مشکلاتی

روبه‌رو می‌کند و بار مشکلات خانواده می‌شود. این افتد که ممکن است اصلاً آمادگی این کار را نداشته باشد و برای چنین شرایط خاصی هم توانمند نشده است. بیشتر زنان سرپرست خانوار در طول زندگی برای تجربه چنین شرایطی آماده نشده‌اند. عمده افرادی که برای کمک‌های دولتی و غیردولتی مراجعه می‌کنند از نظر سطح آموزشی و مهارتی ضعیف هستند، هر چند زنان سرپرست خانوار پزشک و کارآفرین و وکیل هم داریم که زندگی را خودشان اداره می‌کنند و اصلاً در آمار زنان سرپرست خانوار نهادهای حمایتی قرار نمی‌گیرند. بنابراین فقط آن زن سرپرست خانواری که برای چنین شرایطی آماده نیست، نیازمند حمایت‌های دولتی است.

وی در پاسخ به این سؤال که چرا برخی از زنان برای چنین شرایطی آماده نیستند، افزود: برای هر کسی ممکن است موضوع فوت، از کارافتادگی یا جدایی اتفاق بیفتد که اصلاً کوچک و کم اهمیت نیست و قطعاً همه خانواده‌ها را با بحران‌های گسترده رویه رو می‌کند. این که چرا یک خانواده نیازمند حمایت می‌شود به این دلیل است که این خانواده از قبل آموزش‌های لازم را ندیده و برای تجربه

چنین شرایطی آماده نشده است. بدیهی است عوامل مختلفی در این آماده نبودن سهم هستند از خانواده گرفته تا مدرسه و سیستم آموزشی و شغلی تا خیلی موارد دیگر. در جامعه ما بسیاری از افراد متأسفانه مهارت‌های مدیریت استرس و حل مسأله را بلد نیستند لذا وقتی برای یک خانم شرایط بحرانی اتفاق می‌افتد نمی‌داند چگونه باید خود و زندگی‌اش را به پیش ببرد یا در صورتی که همسرش از کارافتاده باشد چگونه موضوع را مدیریت کند.

از همه مهم‌ترین که نمی‌دانند با مسائل و مشکلات مالی چگونه رویه رو کنند، این فعال اجتماعی حوزه توانمندسازی زنان در ادامه با بیان این که آمارها نشان می‌دهد در شرایط موجود در جامعه افزایش تعداد زنان سرپرست خانوار موضوعی گریزناپذیر است لذا باید برای این افراد برنامه توانمندسازی واضح و روشن داشته باشیم. وی گفت: اما این موضوع که آیا این طرح‌ها موفق بوده است یا خیر به تعریف‌مان از توانمندسازی

در گفت‌وگو با «ایران» تأکید شد

نیازمند هم‌افزایی بین دستگاه‌های متولی هستیم

خدمت‌رسانی به یک عده و عدم ارائه خدمات به یک عده دیگر را شاهد نباشیم و همه ملزم باشند اطلاعات را در این سامانه ثبت کنند که در این صورت می‌توان هم‌آمار درستی استخراج کرد، هم میزان خدماتی را که ارائه می‌شود سنجید و شاید بتوان مثلاً یک سری خیریه‌های تخصصی ایجاد کنیم برای درمان یا یک سری خیریه‌های تخصصی برای معیشت تا همه خیریه‌ها در حوزه معیشت کار نکنند. در این صورت شاید بتوانیم از توان و قدرت خیریه‌ها استفاده کنیم. بهتر است خیریه‌ها و گروه‌های جهادی بیایند و به افرادی که تحت پوشش هستند و مدارکشان بررسی شده است، خدمت‌رسانی کنند. هم‌افزایی در حال حاضر حلقه مفقوده ماست و اگر اتفاق بیفتد در وضعیت موجود می‌تواند بسیار مفید باشد و می‌توانیم خدمات بهتری ارائه دهیم و از نابسامانی در این حوزه جلوگیری کنیم، وگرنه تعداد دستگاه‌های خدمت‌رسان چالش مهم این است که می‌دانیم چه کسی از کجا و چه خدماتی را دریافت کرده است و به نظر من در حال حاضر باید تمام مراکز خیریه به آن بانک جامع اطلاعاتی بپیوندند تا تکثیر

دریافت کنند و امکان دریافت خدمات از دستگاه‌های مختلف ندارند. هر چند در شرایط موجود، ما در جامعه با تکثیر دستگاه‌های خدمت‌رسان مواجه هستیم اما موضوع نگران کننده‌ای نیست. مؤسسات غیردولتی زیادی هم مشغول خدمت‌رسانی هستند که با این بانک اطلاعاتی لینک نیستند در حالی که باید اطلاعات همه خدمت‌گیرندگان وارد آن سامانه شود تا بدانیم فرد از کدام مؤسسه استفاده کرده است و به دلایل مختلف بیشتر توجه کنیم. در حال حاضر در زمینه توانمندسازی خانوار بانک اطلاعاتی رفاه ایرانیان ثبت شده است و در این سامانه اطلاعاتی داریم و سامانه بانک اطلاعاتی مختلف گرفته می‌شود تا افراد نهاد حمایتی کمک‌هزینه دریافت کنند

در حال حاضر سرپرست خانوار بانک اطلاعاتی

داریم و اطلاعات همه این زنان در سامانه بانک اطلاعات رفاه ایرانیان ثبت شده است و در این سامانه اطلاعاتی داریم و سامانه بانک اطلاعاتی مختلف گرفته می‌شود تا افراد نهاد حمایتی کمک‌هزینه دریافت کنند

به تنهایی متولی توانمندسازی زنان سرپرست خانوار بدانیم، مگر نهاد حمایتی وظیفه و امکان ایجاد شغل یا سواران مشابه را دارد که موضوع به واقعی برسانند هم واضح و روشن است. چرا به‌سما اشما کریک فرزند داشته باشید که خودتان تربیت‌اش کرده‌اید و آموزش هم دیده است، آیا می‌توانید به راحتی برای او شغلی مناسب پیدا کنید، قطعاً خیر. حالا بهزیستی یا کمیته امداد با این توانایی و پتانسیل اگر بخواهند این کار را انجام دهند آن هم با افرادی که بعضاً از نظر تحصیلی و مهارتی در رده‌های پایین هستند، فرایند دشواری را باید پشت سر بگذارند. شما در نظر بگیرید زنی که مهارت‌های قابل برنامه‌ریزی کسب نموده و احتمالاً در سنی دچار بحران شده که شاید خیلی شرایط و توان آموزش را نیز به دلایل مختلف نداشته باشد و از طرف دیگر باید وارد بازار کار راقبتی نیز شود، بدین ترتیب چقدر امکان موفقیت دارد؟ البته که برنامه‌های توانمندسازی روی ایجاد مختلفی تأثیرگذار هستند و باید موفقیتی با عدم موفقیتی آن را با یک یا چند شاخص نستجمیم.

موضوع حائز اهمیت این است که نباید کلاً یک یا دو نهاد حمایتی را